Q. D. B. V!

LEMMATA HISTORICA,

ad Sileſiam pertinentia,

diſputata

PRAESIDE

RECTORE MAGNIFICO

ACADEMIAE VITEMBERGENSIS

CONRADO SAMVELE

SCHVRZFLEISCHIO,

HISTORIARVM PROF. PVBL.

ab

AVGVSTINO PESCHINO,

Hernſtadienſi Sileſio,

Die XVII. Octobr. ANNO cIↃ IↃc LXXXII.

In Auditorio Maiori.

CVM PRIVILEGIO EL. SAXON.

Diſputatio XIX.

LIPSIAE, Apud NICOLAVM SCIPIONEM.

cIↃ IↃc XCIIX.

I.

IMperiti ſunt originum veterum, gentiumqve natales ignorant, et nimis a migrationum ordine recedunt longiusqve declinant, aut mea opinione in re ſeria interdum ineptiunt ac ludunt, qvi Elyſios Taciti Sileſios interpretantur, *de mor. German. XLIII. 5.* Et ibidem Beatus Rhenanus, cuius intempeſtiva caſtigatio hiſtoriae vim affert, nec melior eſt coniectura Iodoci VVillichii, Lygios vocantis, qvos Sileſios nominamus, in *Tac. Germ.*

II. Veroſimiliter ultima nominis initia a *convenis* lingva Sarmatica dictis repetuntur, qvippe qvibus antiqvae urbium vicorumqve appellationes congruunt, et Sarmatici nominis veſtigia referunt, ac temporum gentiumqve vices oſtendunt. In qvam ſententiam *Vid. Ni olaus Henelius*, prudens et doctus ſcriptor, *Sileſiogr. p. 5.* Diſſentit Ioachimus Curaeus, diligens et eruditus annalium Sileſiae conditor, et Lygios Elyſiosqve Taciti ad hoc argumentum refert, a magno, ut opinor, polyhiſtore Caſpare Peucero deceptus, *p. 6. et 55. editionis Vitembergenſis.* Huic aſſentitur *Chriſtophorus Hartknochius de rep. Polon. l. 1. cap. 3.*

III. Antea has oras incoluerunt Qvadi, finitimi Sarmatis, et morum armorumqve apparatu ſimiles, ſed natione Germani, ut auctor eſt *Tacitus Germ. XLII. 1. 2. Am. Marcellinus XVII. 12. Dubravius hiſt. Boiem. lib. IIX.*

IV. Poſtea Sarmatae Lechidae migrarunt in eas terras, ſedesqve fixerunt *Matth. Michovius lib. I. cap. 1.* Qvo tempore Sileſiorum populus nondum hoc nomine erat co-

gnitus, nec facile ante Carolinum regnum fama belli et expeditionum celebratur. Id qvod comprobant monumenta, qvibus res ipſorum continentur. Nam *Stusli*, ſive ut alii legunt, *Sliuſi*, denotant Sileſios, qvi cum Sclavis et Bohemis regni Franci Germanici limitem ruperunt, *annal. Francor. DCCCLXIX.*

V. Amplius erat huius appellationis veſtigium apud Ditmarum Merſeburgenſem, qvi primus omnium, qvod ſciam, meminit *pagi Silenſis*, qvem interpretor tractum regionemqve Sileſiae gentis, *lib. VII. p. 221. edit. Mader.*

VI. Ritu Chriſtianorum initiati ſunt, cum ſummam rerum Polonicarum teneret Miecziſlaus, qvi ducta Boleslai Bohemici filia, barbaro more ſe abſtinuit, et abrogato idolorum cultu, veram Religionem amplexus eſt, et ad Polonos Sileſiosqve transmiſit. *Ditmarus Chron. lib. IV. p. 89. Dubravius hiſt. Boiem. lib. V. Ioach. Curaeus in annal. Sileſ. p. 29. Mart. Cromerus rer. Polon. lib. III. Nic. Henelius Sileſiograph. cap. VI. Caeſar Baronius in annal. Eccleſ. ad an. 965. Niſi qvod ibidem erroneam Cranzii opinionem ſeqvitur, et Vandaliae ambitu Sarmatarum Slavorumqve terras perperam complectitur. Adrianus Regenvolſcius hiſt. eccleſ. Slavon. lib. I.*

VII. Simulatqve hae gentes Chriſto nomen dederunt, moratiores pariter factae ſunt, et prava inſtituta maliqve exempli conſvetudines omiſerunt, et ipſam qvoqve habendi plures uxores libidinem pie et ſapienter improbarunt. *Bohuslaus Balbinus, vir ſane diligens, etſi cum duce ſuo Stranskio nimis ſaepe, et praeter meritum ſugillat Melchiorem Goldaſtum,) in epit. rer. Bohem. lib. II. cap. 7.*

VIII. In hanc ſententiam commemorat et teſtatur Procopius non Chriſtianus, ſed in hoc genere ingenuus ſcriptor, Herulos, Slavici nominis gentem, non prius feritatem

cum

cum manſvetudine commutaſſe, qvam Chriſti ſacra amplecteretur. *Goth. II.*

IX. Non aliud, nec mitius ingenium reliqvi Sarmatae habuerunt, et rerum ſuperſtitionumqve a maioribus traditarum tenaciſſimi fuerunt, qvod ex Procopio abunde patet, cuius narratio ingenio populi, et rebus factisqve congruit, nec Fr. Combefis habuit, cur propter ἀνέκδοτα fidem Procopii elevaret, *ad Procop. Rhet. locum de S. Sophia p. 293.*

X. Tantum refert admoneri, qvod univerſa haec gens non uno et eodem temporis articulo religionem ſimul et cultum ſuſceperit, qvoniam ante Dobravae in Poloniam adventum qvaedam religionis Chriſtianae ſemina ibi ſparſa ſunt, et Cyrillus atqve Methodius Epiſcopi, velut regionum illarum *Apoſtoli*, iam ante ſtudia ſua eo contulerunt, ut religione Chriſtiana imbueretur. Qvorſum ſpectat Mart. Cromerus, qvum initia religionis accepta fert Graecis et Italis, denotatqve hos Epiſcopos, qvi annitente Nicolao Pontifice Ro. Chriſti ſacra ibidem promulgarunt, *de reb. Polon. lib. III. Dubravius, Curaeus Regenvolſcius et perplures.* Nec vero, qvod de Polonis Sileſiisqve dictum volo, id ad omnes Slavorum populos pertinet, qvorum alii citius, alii ſerius Chriſti ſacra colere coeperunt. Ex qvibus certe Hieronymus Stridonienſis eluxit, et ſacras literas magnopere illuſtravit, qvem Flacius Illyricus ferme reddidiſſet poſteris ſeculis, niſi de optima et emendata Magiſtri doctrina deflexiſſet. Interim *epocha converſionis* Polonorum Sileſiorumqve generalis omnino figenda eſt in A. Ch. DCCCCLXV. Hinc principium cultus et civilitatis, hinc primordia templorum ibi ducuntur. Qvae diſciplina et manſvetudo elegantiaqve multo poſt progreſſa eſt ad Pruſſos, ut alibi traditum probatumqve fuit.

XI. Ac diu qvidem Sileſia fuit in ditione Poloniae et Lechidarum Principum legibus paruit, ac deinde Piaſtidarum Duces Regesqve coluit comiterqve habuit, et amplius octingentis annis talem modum ſtatumqve reipublicae ſervavit. *Henelius Sileſiog. cap. VII.* Seorſim a nobis ſentit Hartknochius, et auctore *Vincentio Kadlubco* probare conatur, Sileſiam, qvam hic Scriptor inepte Sileuciam nominat, Boleslai Chrobri ductu Poloniae fuiſſe ſubiectam, *lib. I. cap. 3. §. 2. de Rep. Pol.* Sed ex aliis, nec fabuloſis monumentis conſtat, Sileſiam ab initio principatus Lechi non ignobilem fuiſſe Poloniae portionem.

XII. Tabulae Regum Poloniae indicant pariter et confirmant, eos teſtandi dominii cauſa ſupremos Sileſiae duces ſe ſcripſiſſe in epiſtolis et codicillis publicis, admonetqve id, ut ratio intelligatur, qvamobrem ita ſe ſcripſerint Reges, ſimulqve cauſa perſpiciatur, qvamobrem Sileſiae Proceres et Principes noluerint in loco numeroqve provinciarum haberi, ſed ſalva ſtatus dignitate, integrisqve privilegiis cum regno Poloniae antiqvitus, et deinde cum regno Bohemiae coaluerint. Cuius exemplum tituli extat apud *Iacobum Schickfuſium in Chron. Sileſ. lib. 3. cap. 8. De qvo vid. infra §. XV.*

XIII. Tradit autem Melchior Goldaſtus, Poloniae Reges dominium Sileſiae ſub auſpiciis Germanorum habuiſſe, et ſalvis imperii rationibus tenuiſſe, atqve adeo propter Sileſiam Caeſaribus ſane obnoxios fuiſſe, *de Regno Bohemiae lib. I. c. 14.*

XIV. Qvod eo magis certum exploratumqve eſt, poſtqvam Sileſia ad Bohemos tranſiiit, qvorum ut regnum, ita omnes regno innexae regiones ad ſupremum Germaniae ius ſpectant. Docent hoc diplomata, qvae regnum Bohemiae *feudale* evincunt, et ſanctiones publicae, qvae multis

in

in locis Sileſiam Imperio devinctam teſtantur. In qvo argumento caute legendus eſt P. Piaſecius, qvi non raro externarum rerum imperitum ſe prodit, et regnum Bohemiae vere dici poſſe *feudum Imperiale* negat, contra veterum recentiumqve diplomatum fidem. *Chron. an. 1619.* Nam privilegia et immunitates, qvas habet Bohemia, non efficiunt, ut deſinat eſſe Imperii beneficium, qvoniam propter eam omnia iura, muniaqve et dignitates *Imperiales*, cumprimis *Electoratus et Archipincernatus*, et regiones principatusqve coniuncti ab Imperio accipiuntur, atqve hoc titulo agnoſcuntur et poſſidentur. *Extat. R. I. 1530.* §. *127.* ubi Sileſia iungitur iis ſane regionibus, qvae ſuprema Imperii iurisdictione continentur.

XV. Inter Sileſiae ducatus, qvi ſub tempora Boleslai Criſpi ſigillatim conſtituti diviſiqve ſunt, Glogovienſis et Troppavienſis Vladislai regis donatione attributi ſunt Ioanni Alberto, qvamvis Sileſia iam diu ante Polonorum eſſe deſiiſſet. Vnde interpretationem recipit Ioannis Alberti titulus, qvi non ad univerſam Sileſiam, ſed duntaxat ad ducatum Glogovienſem et Troppavienſem pertinebat. *Io. Curaeus in annal. Sileſ. p. 359. Mart. Cromerus, et huius Epitomaſtes hiſt. Polon. lib. VI.*

XVI. Ducatus Oppavienſis, vera qvoqve Sileſiae portio eſt, et inter huius regni clientelas numeratur, et gaudet privilegiis, qva Sileſiae principatus, ut Ioannis Bohemiae regis diplomata ſatis declarant. Qvanqvam nuper Thomas Ioannes Peſſina oſtendere conatus eſt, eum ab antiqvo tempore ad Marchionatum Moraviae pertinuiſſe, *in Marte Morav. lib. IV. cap. 2.* Sed tabulae et bullae Lutzelburgicorum Regum Caeſarumqve Oppaviae ducem Sileſiae adſcribunt, atqve in hoc ſtatu et dignitate confirmant. Diu vero eſt, qvod

qvod iſte ducatus ad *Cameram* ut vocant, *Regiam* (Bohemicam) proxime et *immediate* ſpectat.

XVII. Ducatum Olsnenſem ſui fere iuris eſſe putat *Baudrandus* Geographus Gallus, et nihilominus concedit, eſſe in clientela Bohemiae Regis, ac tantum non ſibi contradicit. Nam hi Duces iurant in verba Regis, ſuntqve eius *Vaſalli ligii*, et fidem atqve *ſubiectionem* promittunt, atqve in hoc ſtatu non ſunt ſui iuris, vel qvaſi, noruntqve et profitentur obligationem ſuam. Illud tamen ſingulare eſt, qvod Olsnae principatus devolvitur ad feminas, atqve hoc obtinet ex permutatione Bodebratii in Bohemia ſiti, et femineo iure praediti (unde appellati ſunt *Domini de Bodebrat*) qvod Henricus Dux Munſterbergenſium Vladislao Bohemiae Regi tradidit, atqve eius nomine Olsnam recepit. *Schickfuſius Chron. lib. II. cap. 34.* Qvi ducatus connubio Eliſabethae Mariae, Caroli Friderici Ducis Munſterb. filiae, delatus eſt ad Sylvium Nimrodum, Ducem VVirtenbergicum, qvod recens manifeſtumqve eſt iuris uxorii argumentum. Sed id non habet locum in ceteris Sileſiae ducatibus qvi tamen in plerisqve aliis a communi *feudorum* ratione et regula recedunt. *Henelius Sileſiograph. cap. VI.* Duces Munſterbergenſes Schickfuſius nominat Imperii Principes, et praeter inſtitutum concedentis, exponit ac extendit diploma Caeſareum, ſtatumqve qvaeſtionis invertit, nec ſervat modum generi pragmatico congruentem. Ad eos ceteroqvi duces pertinuit *Glacii Comitatus*, cuius mentio fit in tabulis beneficiariis anno MCCCCLXII. ab Imp. Friderico III. datis Venit hic caſtigandus ſcriptor proletarius *Georgius Aelurius* qvi initia et originem Glacii adſcribit Henrico Aucupi, et diploma Germanicum contra uſum curiae Germanicae veteris eidem tribuit, ac revera ineptit, *Glaciographiae lib, I. cap. 1. p. 32.* Magis erudite ac prudenter de hoc Comitatu tradit Goldaſtus

lib.

lib. I. cap. 15. de regno Boh. Qvi comitatus nunc non poſſidetur a Sileſiae ducibus, ſed regno Bohemiae eſt coniunctus.

XVIII. Liegnicii et Briegae ducatus ſuperſtitem Piaſtidarum ſobolem retinuit usqve ad annum M DCLXXV. qvo Georgius Gvilelmus Chriſtiani filius, ex connubio principali dignitate ultimus, in flore aetatis, et in expectatione maximarum rerum, hanc antiqviſſimam et regiae ſtirpis propaginem finivit. Proinde ab illius obitu hi ducatus fiſco regio attributi ſunt, et priſtinos propriosqve duces amiſerunt, qvos commonſtrat §. *Sileſiae, art. V. Inſtr. pac. Oſnabr.* Etſi autem iam ad patrimonium regium pertinent illi ducatus, non tamen propterea ceſſat ratio conſervationis iurium et privilegiorum, ſpeciatim in parte Sacrorum, qvae antehac ibi fuerunt et valuerunt, et deinceps pactione Veſtphalica denuo robur acceperunt. Qvorſum dirigitur *interventio* Svedica, et interceſſio Principum Auguſtanae confeſſionis, qvarum neutra eſt ſupervacua et inanis, qvoniam partibus ſolenniter paciſcentibus placuit et probata eſt, atqve eas mutua utrinqve obligatione devinxit ad inſerendam clauſulam, qvae in modum formamqve *contractus* libertati religionis caveret. *Inſtr. pac. verſ. et cum.* Non qvidem neſcio, hos Duces ſuperiori ſeculo conſilium cepiſſe de faciendo ſucceſſionis pacto cum Ioachimo Brandenburgico *Electore*: ſed Rex Bohemiae contradixit, et ratum habere noluit, et qvod ea in re actum fuerat, reſcidit, irritumqve declaravit, *Henel. Sileſ. c. VI.* Noſtra deinde memoria Ducis Ioannis Chriſtiani, principatum viribus et potentia ſtabilire cupientis, voluntas et *diſpoſitio* ſuccedendi ius praeripuit filiis ex altero, tanqvam impari, matrimonio natis. Sed ignari futuri erat laudatiſſimus Princeps, dum conſulto a *diviſione* abſtinebat, nec facile orbitatem metuebat, cum alioqvin ratio fuiſſet expedita

connubii in dignitate principali collocandi, et *appennagia*, qvae nominant, conſtituendi.

XIX. Ducatus Croſnenſis ex Sileſiae corpore veluti decerptus, et a reliqvis ducatibus onerum munerumqve civilium ratione ſeiunctus, atqve in dominium Brandenburgicum perpetuo iure redactus eſt, et ad familiae eius patrimonum attinet, hereditariusqve *feudalis* appellatur. Qvod omnino affirmant *Andreas Angelus in Chron. Marcb. Brand. lib. III. p. 329. Schikfuſius Chr. Sileſ. lib. I. cap. 15. et lib. II. cap. 33.* Titulus et inſignia huius ducatus, conceſſu Ferdinandi I. Bohemiae Regis, ſumta ſunt anno MDXXXVIII. Error eſt in notis temporum *Hartknochii, qvippe annum 1528. numerantis.* Superiores Croſnae mutationes enarravit *Curaeus in annal. Sileſ. p. 263. 306. 323. 325. 335.* Verum Ducatus Carnovius deſiit eſſe ditionis Brandenburgicae, poſtqvam non habita agnatorum ratione ademptus abiudicatusqve eſt, cuiusmodi exemplum antea editum fuit in Oppelienſi et Ratiborienſi ducatibus, dum agnati nullo modo impetrare poterant, ut ad ſucceſſionem ex transverſo admitterentur. Qvibus rebus iſti ducatus ad fiſcum regium devoluti, et pignoris titulo poſtea traditi ad tempus ſunt Sigismundo III. Poloniae Regi. Sed nihilominus ratione ducatus Carnovii titulus ducis *Iegerndorffenſis* a Marchionibus adhibetur et retinetur. Tantum igitur cum acceſſionibus ſuis Croſna dignitate principali ſupereſt, qvam Marchiones et Electores Brandenburgici a Rege Bohemiae iure beneficiario capiunt et agnoſcunt. Neqve tamen non dubitat Henelius, an ducatus Carnovienſis hereditarius dici poſſit, *Sileſiogr. c. VI.* Qvod Reges Bohemiae negarunt et praeiudicio teſtatum fecerunt, cuius rei altior cauſa ſubeſt, et facile perqviri poteſt ex ſuperiorum temporum actis, qvae exeqvi propoſitum vetat.

XX.

XX. Vnus autem reſtat ducatus, qvi veteres ſuas rationes ſervat, qviqve ad fiſcum regium proxime non ſpectat, cuiusmodi eſt ducatus Olnenſis, cuius nota foecunditas eſt, qvae facit, ut tribus *lineis* contineatur. Etenim ab Sylvio Nimrodo, Duce VVirtembergico, primo huius ducatus acqvirente, tres ortae ſunt propagines, Olſnenſis ſigillatim, Bernſtatenſis, et Iulichſtatenſis, qvarum initia ducenda ſunt a tribus Sylvii Nimrodi filiis, inter qvos Sylvius Fridericus, Chriſtianus Vlricus et Iulius Sigismundus patri ſuperſtites, ſuam qvisqve *lineam* condiderunt.

XXI. Vratislavienſis ducatus iamdudum ſublatus extinctusqve eſt, neqve id tamen fraudi eſt Vratislaviae, parenti cultus et elegantiae Sileſiarum urbium, propterea qvod in pactione pragmatica ſeorſim exprimitur, et iuxta cum aliis ducatibus *mediate* ſubiectis, necdum ad fiſcum regium devolutis in libertate, ſacra et civilia negotia complectente, prorſus confirmatur. *Inſt. pac. Oſnabr art. V.* §. 13. Qvare ius religionis libere illic exercendae firmum et ſtabile eſt, neqve poteſt convelli, neqve continetur capite gratiae, nec pendet a conditione et clauſula *interventionis*, ſed innititur pacto publico et pragmatico, a ſociis paciſcentibus et ſponſoribus ſimul comprobato.

XXII. Ceterum omnes Sileſiae Duces regno Bohemiae ſe coniunxerunt, et iura privilegiaqve ſalva ſibi pacti, tanqvam foederati Proceres acceſſerunt, nec Regi ſuo, niſi praeſenti, iurare qvondam conſveverunt, atqve ante converſum Bohemiae ſtatum, in Regis *electione* ſuffragium habuerunt, et eo numero locoqve habiti ſunt, qvo illi, qvi intra regnum, et nativa eius membra fuerunt. Qvocirca recte exiſtimat *Henelius*, *Regnicolas* in ſanctione Carolina memoratos, intelligi ſimul Sileſiae Principes, *A. B. tit. VII. et VIII. Sileſiograph. cap. VII.*

XXIII. Primum Sileſiae cum Bohemia copulandae auſpicium datum eſt ab Henrico Vratislavienſi duce, qvi cum Venceslao Bohemiae Rege pactionem fecit, qvam Anno MCCXC. ſua et Imperii auctoritate communivit Rudolphus Caeſar. Inde paulatim alii poſt alios ad *pactitiam* illius regni ſocietatem acceſſerunt, donec omnes ſimul in verba Ioannis Lutzelburgici Regis iurarent. Id qvod evenit, rituqve ſolenni Vratislaviae peractum eſt anno MCCCXXXVII. die feſto Palmarum. *Io. Dubravius hiſt. Boiem. lib. XXI. Nic. Henelius Sileſ. cap. VII. Schickfuſius Chron. lib. IV. cap. 28. Balbinus ep. lib. III. cap. 18.* Poſtea Caſimirus Poloniae Rex aſſenſu regni procerum iuri ſuo in Sileſiam renunciavit, et ſuperiores lites ſuſtulit atqve extinxit. Diploma ceſſionis anno MCCCXXXIX. factum, et a Goldaſto editum eſt, *in Appendice documentorum p. 40.* Facile Caſimirum in hanc ſententiam induxit et traxit memoria belli Pruſſici, qvod magnis viribus diu geſtum eſt, ac ſine dubio a cogitatione novae et difficilis expeditionis eum deterruit atqve avertit. Itaqve pacto remiſit ius, et callidum animoſumqve Regem Ioannem ad accipiendam approbandamqve conditionem Poloniae utilem perſvaſit et inflexit, ut viciſſim omni iure cederet, qvod in qvantum Bohemiae Rex in Poloniam habebat, propter connubium Richsae Venceslao Bohemorum Regi nuptae, qvae inſignem Poloniae partem ipſi in dotem attulit, qvam inita hac pactione pro Sileſia libenter et conſulto dimiſit. Qvod diſſimulant ſcriptores Polonici, et huius rei cauſa arguuntur merito, et tacentes urgeri, negantes refelli convinciqve poſſunt, qvia non libri ſolum, ſed publica qvoqve actorum documenta ſuppetunt, qvae dictis fidem afferant, ceſſionemqve confirment. *V. Carolus IV. in vita ſua, qvam Rein. Reineccius, et Marq. Freberus ediderunt. Io. Dubravius, et Vencesl. Hagecius, ex iisqve*

Mart.

Mart. Boregk Chron. Boh. in Ioanne Lutzelb. Peſſina in Mart. Morav. lib. IV. cap. 2:

XXIV. Duabus autem in rebus cognitum eſt, non bene Polonis eveniſſe conſilia, qvae cum *diviſione* principatuum, et *electione* Vladislai Loctici coniuncta erant. Vtroqve enim modo vires, animosqve diſtraxerunt, commotis repulſa Piaſteis Ducibus, qvorum amicitiam diligenter captabat Ioannes Rex, et eorum in Polonos odia fovebat ac ſtimulabat, et occaſione belli inter Polonos Pruſſosqve geſti utebatur, pacemqve ſuo et Caroli arbitrio procurabat, ſibi utilem, et Caſimiro Poloniae Regi iniqviorem. Qvod non diffitentur Polonorum hiſtorici, et Regem Caſimirum, plus qvam par eſſet, qvietis et otii cupidum fuiſſe qveruntur. Nec inficiari poſſum, Poloniam tunc non potuiſſe reſiſtere ſuis fatis, poſtea autem agnoviſſe errorem, meliusqve ſibi conſuluiſſe, cum Sileſiae iacturam prudenter ſarciret, et Iagelloni Regis dignitatem prenſanti conditionem de Lithuania cum Polonorum regno coniungenda ferret, qvam is libens accepit, et rempublicam una et auſpicata magni ducatus acceſſione auxit et corroboravit. *Cromerus de reb. geſt. Pol. lib. XIV. et XV. atqve ex eo Salomon Neugebauerus hiſt. Pol. lib. V. Albertus VViiuk Koialovvicz, qvi Matthiae Strykovvski Oſſoſtevitii hiſtoriam Lithuanicam in epitomen redegit, hiſt. part. I. lib. 9.*

XXV. Fuit autem Sileſia plus trecentis et qvadraginta annis coniuncta Bohemiae, nec ſubiugata Bohemorum armis, ſed pacto Sileſiorum Principum, et ceſſione Regis Procerumqve Polonorum, venit in ditionem Regni Bohemici, manſitqve eo in ſtatu, et Regum ſuorum maieſtatem coluit, et obſeqvium fidemqve ſervavit.

XXVI. Hoſtes, qvi vaſtarunt Sileſiam, duo praecipue animo occurrunt, Scythae, et Huſſitae, qvorum inveſti exer-

citus nullum prope crudelitatis genus omiſerunt. Scythae, ſive Tartari, anno MCCXXIIX. ab ultimis ſedibus in Europam egreſſi ſunt, et magnum deinde repentinumqve impetum in Poloniam et Sileſiam fecerunt, traiectoqve Viadro, verſus Vratislaviam caſtra moverunt, et depulſi ab oppugnatione arcis, in qvam cives, urbe conſulto incenſa, profugerant, Liegnicium usqve pervenerunt, ac V. Id. April. Anno MCCXLI. ingentem Sileſiorum ſtragem ediderunt. In qvo praelio deſiderati ſunt Henricus Dux Liegnicenſis, Boleslaus Marchio, et perplures ex flore Nobilitatis. Barbari caeſorum numerum, reſectis auribus, inierunt, iisqve novem capaces ſaccos repleverunt, nec aliter, qvam victoriae ſigna oſtentarunt. Loco pugnae ad hunc diem nomen eſt Valſtadio, qvod uno lapide diſtat Liegnicio, et memoriam funeſtae cladis etiamnum ſervat. *Henelius Breslograph. cap. IV.* Qvo tempore imperabat Fridericus II. cuius epiſtola ad Regem Hungariae de adventu Tartarorum perſcripta ſupereſt apud *Petrum de Vineis, ſcribis Caeſareis praefectum. lib. I. ep. 29.* Contra qvos deſtinavit Conradum filium, cum ipſe rebus Italicis impeditus, in dura imperii tempora incideret, et procul eſſet finibus patriae, et difficultatibus pecuniae urgeretur. Proinde iniqviſſimis reipublicae temporibus numos ex corio faciendos curavit, qvibus ſignum Caeſaris impreſſit, valoremqve neceſſitate publica ſanxit. *Carolus Sigonius de regno Italiae lib. XVIII.* Huſſitae demum crudeliter afflixerunt Sileſiam, magnamqve eius vaſtitatem fecerunt, *Curaeus annal. Sileſ. p. 125. et belli Huſſitici per Luſatiam Sileſiamqve M. S. P.* Qvae irruptiones permultum attulerunt ad utrasqve regiones magis deinceps communiendas, et ad cuſtodiendos firmandosqve aditus, et inprimis ad urbes earumqve moles et aedes ex lapidum materia conſtruendas.